

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sk/27/2018
Identifikačné číslo spisu: 3017200057
Dátum vydania rozhodnutia: 26.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3017200057.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: V. B., narodený XX. W., bytom v T. č. XXX, právne zast.: JUDr. Dušanom Motúsom, advokátom so sídlom v Prievidzi, Hviezdoslavova č. 3, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o úrazovú rentu, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 30. apríla 2018, č. k. 15Sa/4/2017-68, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 30. apríla 2018, č. k. 15Sa/4/2017-68, postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 30. januára 2017, číslo: 26171-2/2017-BA, ktorým táto podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) odvolanie žalobcu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 1. decembra 2016, číslo: 29967-4/2016-BA, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca, ktorý utrpel poškodenie zdravia v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 3. decembra 2002 nemá podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. nárok na úrazovú rentu.

2. Krajský súd po vyhodnotení závažnosti dôvodov žaloby vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu správneho orgánu ako aj k obsahu pripojeného spisu žalovanej konštatoval súlad rozhodnutia ako aj procesného postupu žalovanej so zákonom. Z dôkazov, ktoré mali správne orgány k dispozícii, vyvodili správne skutkové závery. Svoje úvahy, vedúce ich k ustáleniu skutkového stavu, racionálne odôvodnili a takto zistený a ustálený skutkový stav následne správne právne posúdili právne korektnou aplikáciou

relevantných zákonných ustanovení. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí nezistil právne pochybenia ani logické nesprávnosti a ani inú vadu konania, ktorá by mala vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia; napadnuté rozhodnutie považoval za argumentačne zrozumiteľné a dostatočne odôvodnené.

3. Uviedol, že v administratívnom konaní sa nepreukázalo, že by žalobcovi bola k 31. decembru 2003 priznaná a súčasne vyplácaná náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti v dôsledku choroby z povolania. Základnou zákonnou podmienkou priznania a vyplácania tzv. transformovanej úrazovej renty je v zmysle § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. existujúca výplata náhrady za stratu na zárobku chorobou z povolania postihnutému zamestnancovi k 31. decembru 2003 a trvanie tohto nároku aj po 31. decembri 2003. Túto podmienku žalobca nespĺnil, aspoň to nevyplýva z obsahu administratívneho spisu, čím mu nárok na transformovanú úrazovú rentu nevznikol. Preto za správny považoval právny názor žalovanej, podľa ktorého tu nie je právny dôvod na priznanie nároku na transformovanú úrazovú rentu podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z., nakoľko tento nárok žalobcovi z dôvodu nespĺnenia zákonom stanovených podmienok nevznikol. K názoru právneho zástupcu žalobcu o použiteľnosti § 44a až § 44g zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov krajský súd uviedol, že ide o ustanovenia siedmej časti citovaného zákona, ktorá upravuje poistenie zodpovednosti za škodu, avšak ktoré neustanovujú iný právny režim úpravy nároku na úrazovú rentu vyplývajúcu z § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. v priamej nadväznosti na § 201 ods. 1 Zákonníka práce (zákon č. 311/2001 Z.z.) v znení účinnom do 31. decembra 2003, než ako bolo prezentované už vyššie.

4. Vzhľadom na vyššie uvedené, krajský súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

5. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 168 SSP tak, že úspešnej žalovanej náhradu trov konania nepriznal, nakoľko ich priznanie nežiadala a nešlo ani o situáciu, kedy by to bolo možné vo vzťahu k žalobcovi spravodlivo požadovať.

II.

6. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

7. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP). Konkrétne krajský súd nesprávne vyhodnotil dôkazy a nesprávne posúdil otázku dátumu vzniku nároku na stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti a následného vzniku nároku na tzv. transformovanú úrazovú rentu.

8. Mal za to, že formálnym prístupom žalovanej ako aj krajského súdu bol ukrátený na svojich právach; pri hodnotení veci bolo potrebné vychádzať z logického výkladu. Uviedol, že je nesporné, že pracoval v K. ako baník a v dôsledku tejto pracovnej činnosti mu bola dňa 20. marca 2003 priznaná choroba z povolania s dátumom prvého zistenia dňa 3. decembra 2002, teda kedy bola choroba z povolania hlásená počas trvania pracovného pomeru.

9. Ďalej uvádzal, že žalovaná mu bola povinná priznať náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti od roku 2002, respektíve 2003 podľa § 201 Zákonníka práce v znení účinnom do 31. decembra 2003 a následne odo dňa 1. januára 2004 by bol tento nárok pretransformovaný na úrazovú rentu podľa § 272 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a nárok na úrazovú rentu by trval doživotne. Pri posudzovaní vzniku nároku na stratu zárobku po skončení pracovnej neschopnosti bolo treba vychádzať z vykonávanej práce baníka a z práce, ktorú by mohol navrhovateľ robiť po priznaní choroby z povolania - len takýto postup je spravodlivý a neporušuje práva navrhovateľa.

10. Zastal názor, že rozhodnutie žalovanej je v rozpore s logickým posúdením rozhodovania o úrazovej rente, pričom je evidentné, že ak by sa situácia posudzovala podľa výkladu žalovanej, ktorý si osvojil aj krajský súd, bol by hrubým spôsobom poškodený tým, že mu nebola úrazová renta priznaná len preto, že pred priznaním choroby z povolania už nepracoval u zamestnávateľa, u ktorého mu choroba z

povolania vznikla a ktorý za ňu zodpovednosť uznal. Dodal, že rozhodnutím bol porušený § 2, § 5 ods. 1 - 4, § 129 ods. 1 SSP ako aj článok 2 ods. 1, 2 a článok 3 Civilného sporového poriadku.

11. Záverom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil a rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil a vyčísľil náhradu trov konania.

III.

12. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadrila podaním zo 17. júla 2018.

13. Vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedla, že žalobca mal uzatvorený pracovný pomer so zamestnávateľom K., a.s., u ktorého naposledy pracoval za podmienok, za ktorých vzniká jemu priznaná choroba z povolania - ochorenie kostí, kĺbov, šliach, nervov končatín z dlhodobého, nadmerného, jednostranného zaťaženia, zistená dňa 3. decembra 2002 a hlásená dňa 20. marca 2003. Pracovný pomer žalobca ukončil u zamestnávateľa dňa 14. septembra 2001, teda ešte pred dátumom prvého zistenia choroby z povolania. Na základe uvedených skutočností žalobca žiadosťou z 21. mája 2004 požiadal Sociálnu poisťovňu o priznanie úrazovej renty podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z.z. Nakoľko bola žalobcovi zistená a hlásená choroba z povolania ešte pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 461/2003 Z.z., Sociálna poisťovňa, pobočka Prievidza žiadosťou z 27. júla 2004 požiadala zamestnávateľa o zaujatie stanoviska k prípadnej výplате náhrady za straty na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti v zmysle § 198 ods. 1 Zákonníka práce. Listom zo 16. augusta 2004, č. 302-702/2004, pobočka ústrediu Sociálnej poisťovne oznámila, že „konanie o náhrade za stratu na zárobku po skončení PN nebolo právoplatne skončené do 31. decembra 2003“, z čoho vyplýva, že žalobca k 31. decembru 2003 nepoberal náhradu za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti. Nakoľko bolo v konaní zrejmé, že žalobca k 31. decembru 2003 nepoberal od zamestnávateľa náhradu za stratu času na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti, ústredie o žiadosti žalobcu rozhodlo rozhodnutím z 31. augusta 2004, číslo: 22-1730-AC11/04 tak, že žalobcovi priznalo nárok na úrazovú rentu podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z.z. Z uvedeného vyplýva, že na prípad žalobcu bolo potrebné aplikovať ustanovenia zákona ako takého, vrátane jeho § 89a, v zmysle ktorého nárok na úrazovú rentu zaniká dňom dovŕšenia dôchodkového veku, čo v prípade žalobcu nastalo dňa 31. marca 2013. Preto ústredie rozhodnutím z 3. marca 2016, číslo: 29967-1/2016-BA (právoplatným dňa 12. apríla 2016) rozhodlo o zániku nároku na úrazovú rentu žalobcu z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku dňom 31. marca 2016. Ďalej žalovaná uviedla, že žalobca dňa 4. októbra 2016 požiadal ústredie o priznanie náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, o predmetnej žiadosti bolo rozhodnuté rozhodnutím z 1. decembra 2016 v spojení s druhostupňovým rozhodnutím žalovanej z 30. januára 2017.

14. V súvislosti s podanou kasačnou sťažnosťou a dôvodmi v nej obsiahnutými, žalovaná poukázala na § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ktoré sa vyplácali k 31. decembru 2003, a nárok na ich výplatu trvá aj po tomto dni, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu, a to v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003. Zákon v tomto ustanovení upravuje tzv. transformovanú úrazovú rentu (ktorá sa poskytuje doživotne) s tým, že nárok na túto dávku je podmienený výplatom náhrady za stratu na zárobku k 31. decembru 2003 a trvaním tohto nároku aj po 31. decembri 2003. Poukázala na nesprávnosť tvrdenia žalobcu o povinnosti žalovanej priznať žalobcovi náhradu za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti od roku 2002, respektíve 2003 podľa § 201 Zákonníka práce účinného v čase zistenia a hlásenia choroby z povolania žalobcu, nakoľko práve tento právny predpis zakotvoval povinnosti zamestnávateľa pri vzniku škody v súvislosti s pracovným úrazom alebo chorobou z povolania. Zodpovednosť podľa predmetného predpisu niesol a nesie zamestnávateľ, ale on ako nositeľ zodpovednosti má nárok v rámci zákonného poistenia na preplatenie, v dôsledku jeho objektívnej zodpovednosti, vzniknutej škody poškodenému. Sociálnej poisťovni, zo žiadneho ustanovenia zákona č. 461/2003 Z.z. ani iného právneho predpisu nevyplýva oprávnenie prepočítavať výšku náhrady za stratu na zárobku po skončení dočasnej

pracovnej neschopnosti, o čom svedčí rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júla 2016, sp. zn. 10So/91/2015, ako aj z 28. júna 2016, sp. zn. 9So/201/2014. Sociálna poisťovňa len preberá výplatu plnení poskytovanú zamestnávateľom k 31. decembru 2003, čo znamená, že základnými podmienkami pre poskytnutie takejto výplaty za zamestnávateľa zo strany Sociálnej poisťovne je výplata plnenia k 31. decembru 2003 zamestnávateľom a odovzdanie dokladov o tejto výplate Sociálnej poisťovni. V prípade žalobcu však k poskytovaniu takéhoto plnenia nedošlo.

15. K tvrdeniu žalobcu, že úrazová renta nebola priznaná len preto, že žalobca pred priznaním choroby z povolania už nepracoval u zamestnávateľa, u ktorého choroba z povolania vznikla, a ktorý za ňu zodpovednosť uznal, žalovaná uviedla, že chorobu z povolania zisťuje a uznáva Klinika pracovného lekárstva a klinickej toxikológie ako špecializované pracovisko, ktorá v Hlásení choroby z povolania z 20. marca 2003 v časti „Organizácia, kde choroba z povolania vznikla“ označila za zodpovedný subjekt v zmysle Zákonníka práce zamestnávateľa žalobcu. Opakovane poukázala na to, že na účely § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. je potrebné, aby bola žalobcovi zo strany zamestnávateľa vyplácaná k 31. decembru 2003 náhrada za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti podľa Zákonníka práce. Preto nie je rozhodujúce, že v čase zistenia choroby z povolania už žalobca u zamestnávateľa nepracoval, ale je rozhodujúce to, že zamestnávateľ, aj keď v tom čase už bývalý, nevyplácal žalobcovi k 31. decembru 2003 náhradu za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti, ktorá by v prípade jej vyplácania a odovzdania dokladov za splnenia ďalších, právnym poriadkom, stanovených podmienok transformovala na úrazovú rentu podľa § 272 menovaného zákona. Dodala, že ak zamestnávateľ odmietol vyplácať túto náhradu žalobcovi, mohol sa žalobca domáhať výplaty tohto plnenia žalobou na príslušnom okresnom súde. Tohto času však už nemožno nahrádzať túto výplatu poskytovanú v zmysle Zákonníka práce zamestnávateľom úrazovou rentou poskytovanou Sociálnou poisťovňou v zmysle § 272 zákona.

16. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, žalovaná navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

IV.

17. Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti bolo žalobcovi doručené na vedomie dňa 6. augusta 2018.

V.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

19. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

20. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

21. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach;

23. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne;

24. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej z 30. januára 2017, číslo: 26171-2/2017-BA, ktorým táto podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. odvolanie žalobcu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 1. decembra 2016, číslo: 29967-4/2016-BA, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca, ktorý utrpel poškodenie zdravia v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 3. decembra 2002 nemá podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. nárok na úrazovú rentu.

25. Podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z., náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ktoré sa vyplácali k 31. decembru 2003, a nárok na ich výplatu trvá aj po tomto dni, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu, a to v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003. Na zvyšovanie úrazovej renty platí § 82 primerane.

26. Podľa § 198 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce v znení účinnom do 31. decembra 2003, zamestnanec, ktorý utrpel pracovný úraz alebo u ktorého sa zistila choroba z povolania, má nárok v rozsahu, v ktorom zamestnávateľ zodpovedá za škodu, na poskytnutie náhrady za stratu na zárobku alebo stratu na dôchodku;

27. Podľa § 201 ods. 1 Zákonníka práce v znení účinnom do 31. decembra 2003, náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity sa poskytne zamestnancovi v takej sume, aby spolu s jeho zárobkom po pracovnom úraze alebo po zistení choroby z povolania s pripočítaním prípadného invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku poskytovaného z toho istého dôvodu sa rovnala jeho priemernému zárobku pred vznikom škody. Pritom sa neprihliada na zárobok zamestnanca, ktorý dosiahol zvýšeným pracovným úsilím.

28. Podľa § 14 Zákonníka práce v znení účinnom do 31. decembra 2003, spory medzi zamestnancom a zamestnávateľom o nároky z pracovnoprávnych vzťahov prejednávajú a rozhodujú súdy.

29. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovanej zistil, že žalobca mal uzatvorený pracovný pomer so zamestnávateľom K. a.s., u ktorého naposledy pracoval za podmienok, za ktorých vzniká jemu priznaná choroba z povolania - ochorenie kostí, kĺbov, šliach, nervov končatín z dlhodobého, nadmerného, jednostranného zaťaženia. Choroba z povolania bola zistená dňa 3. decembra 2002 a hlásená dňa 20. marca 2003. Pracovný pomer žalobcu bol skončený výpoveďou zo strany zamestnávateľa z dôvodu nadbytočnosti (organizačné a racionalizačné opatrenia) dňa 14. septembra 2001.

30. Z obsahu administratívneho spisu žalovanej mal najvyšší súd tiež preukázané, že žalobca žiadosťou spísanou dňa 21. mája 2004 požiadal o priznanie úrazovej renty podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z.z. s tým, že predmetnej žiadosti bolo vyhovené a žalovaná rozhodnutím z 31. augusta 2004, číslo: 22-1730-AC11/04, priznala žalobcovi nárok na úrazovú rentu od 1. januára 2004 v sume toho času 8.570,-Sk a od 1. februára 2004 v sume toho času 8.369,-Sk mesačne. Uvedená suma bola žalobcovi následne každoročne valorizovaná až do roku 2016, keď z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku u žalobcu (31. marec 2016) žalovaná rozhodnutím z 3. marca 2016, číslo: 29967-1/2016-BA, rozhodla o zániku nároku na úrazovú rentu.

31. Následne sa žalobca svojimi podaniami zo 4. októbra 2016 a z 29. novembra 2016 domáhal zo strany žalovanej priznania a vyplácania náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti od

roku 2002, respektíve 2003 z titulu odškodnenia priznanej choroby z povolania s tým, že priznanie náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti pred 31. decembrom 2003 znamená aj vznik nároku na tzv. transformovanú úrazovú rentu odo dňa 1. januára 2004 a jej doživotné vyplácanie.

32. Na úvod najvyšší súd uvádza, že nároky zamestnanca plynúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania vychádzali z pracovného (teda súkromnoprávneho) vzťahu upraveného Zákonníkom práce a pokiaľ boli tieto nároky medzi účastníkmi pracovnoprávneho vzťahu sporné, prejednávani a rozhodovali o nich súdy. Podľa § 198 ods. 1 písm. a/ až d/ Zákonníka práce v znení účinnom do 31. decembra 2003 išlo o nároky na náhradu za stratu na zárobku alebo stratu na dôchodku (počas práceneschopnosti a po skončení práceneschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity), za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, účelne vynaložené náklady spojené s liečením a vecnú škodu. K zásadnej zmene došlo prijatím zákona č. 461/2003 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2004, ktorý vo svojej podstate zasiahol aj do právomoci súdu v týchto veciach. Týmto zákonom sa zákonné poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povolania, ktoré vyplývalo priamo z § 14a v spojení s § 44a ods. 1 zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov nahradilo úrazovým poistením - pozri bod 16 ustanovenia § 294 zákona č. 461/2003 Z.z. (Zrušovacie ustanovenia) ako aj bod 27, podľa ktorého bolo (okrem iného) zrušené ustanovenie § 198 ods. 1 písm. a/ až c/ Zákonníka práce a tiež jeho ustanovenia § 199 až 213, takže jediným nárokom upraveným v Zákonníku práce z titulu pracovného úrazu alebo choroby z povolania zostala len vecná škoda a ostatné nároky sú upravené v zákone č. 461/2003 Z.z., pričom nároku za stratu na zárobku alebo za stratu na dôchodku zodpovedajú nároky na úrazový príplatok (§ 85 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z.), respektíve nárok na úrazovú rentu (§ 88 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z.). Od účinnosti novej právnej úpravy, t. j. od 1. januára 2004 o uvedených nárokoch (ako aj o ďalších úrazových dávkach uvedených v Prvej časti, Štvrtej hlave zákona) rozhoduje Sociálna poisťovňa; príslušnosť na prejednanie a rozhodovanie v týchto veciach jednoznačne vyplýva z ustanovenia § 177 menovaného zákona, podľa ktorého na konanie vo veciach sociálneho poistenia sú vecne príslušné organizačné zložky Sociálnej poisťovne. Ide o konanie vo veciach dávkových v zmysle ustanovenia § 172 ods. 3 písm. a/ zákona. Právomoc Sociálnej poisťovne, nebola daná na rozhodovanie o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity, na náhradu za stratu na dôchodku a na náhradu nákladov na výživu pozostalých, o ktorých treba rozhodnúť podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003; o týchto nárokoch rozhodoval vždy súd, ako o spore z pracovného vzťahu.

33. V súvislosti s námietkou žalobcu, že žalovaná mu mala priznať náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, ktorá by mala byť odo dňa 1. januára 2004 pretransformovaná na úrazovú rentu s doživotným vyplácaním, najvyšší súd uvádza, že podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ktoré sa vyplácali k 31. decembru 2003, a nárok na ich výplatu trvá aj po tomto dni, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu, a to v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003. Z uvedeného je zrejmé, že na to, aby bolo možné vôbec hovoriť o transformácii náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti na úrazovú rentu, bolo potrebné, aby bola žalobcovi zo strany zamestnávateľa vyplácaná k 31. decembru 2003 náhrada za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti podľa Zákonníka práce. Z obsahu administratívneho spisu žalovanej ako aj do spisu založených stanovísk zo strany žalobcu však nebolo preukázané, že by ku dňu 31. decembra 2003 žalobca náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti poberal. Bolo teda na žalobcovi, aby si uplatnil svoj nárok u zodpovedného zamestnávateľa, ktorý bol subjektom povinným plniť zo zodpovednosti za škodu spôsobenú chorobou z povolania, ak u neho poškodený vykonával naposledy prácu pred jej zistením v pracovnom pomere za podmienok, v ktorých táto choroba z povolania vzniká a v prípade, ak zamestnávateľ odmietol vyplácať túto náhradu žalobcovi, mohol sa žalobca domáhať výplaty tohto plnenia žalobou na príslušnom okresnom súde. Tak mal následne poškodený v spojení s právoplatným súdnym rozhodnutím nárok na poskytnutie úrazovej dávky žalovanou, ktorý nárok bola žalovaná povinná uspokojiť na základe zákonného úrazového poistenia v spojení s právoplatným súdnym rozhodnutím. Za tohto stavu však

neexistoval nárok, ktorý by sa z náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti pretransformoval na úrazovú rentu postupom podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. Žalobcovi sa totiž k 31. decembru 2003 nevyplácala žiadna náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti.

34. Pokiaľ žalobca poukazoval na § 44a a nasl. zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni v znení zákona č. 242/2002 Z.z. (ďalej len „zákon č. 274/1994 Z.z.“), najvyšší súd uvádza, že do 31. decembra 2003 bol nárok zamestnanca na náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom nárokom z pracovnoprávneho vzťahu, ktorý upravoval Zákonník práce. Každý zamestnávateľ zamestnávajúci aspoň jedného zamestnanca bol ex lege podľa § 14a zákona č. 274/1994 Z.z. poistený pre prípad zodpovednosti za takúto škodu. Išlo síce o zodpovednosť zamestnávateľa, bolo však na Sociálnej poisťovni, aby v prípade vzniku poistnej udalosti nahradila za zamestnávateľa (na základe zákonného poistenia) poškodenému zamestnancovi preukázané nároky na náhradu škody na zdraví spôsobenej chorobou z povolania, ktorá bola prvý raz preukázaná počas poistenia zodpovednosti za škodu (§ 44a ods. 2 zákona č. 274/1994 Z.z.). V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje aj na § 3 ods. 2 písm. c/ zákona č. 274/1994 Z.z., podľa ktorého Sociálna poisťovňa pri vykonávaní nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia podľa osobitných predpisov a poistenie zodpovednosti za škodu podľa tohto zákona a podľa osobitného predpisu (Zákonník práce) zabezpečuje (ale nerozhoduje o nároku a následnej výške) výplatu náhrady škody na zdraví spôsobenej pracovným úrazom a chorobou z povolania podľa tohto zákona a podľa osobitného predpisu (Zákonník práce). Z uvedeného vyplýva, že Sociálna poisťovňa nie je oprávnená zasahovať do nárokov na náhradu za stratu na zárobku za obdobie do 31. decembra 2003, teda ani prezumovať ich existenciu.

35. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd námietky žalobcu uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keď tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

36. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanej ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta prvá SSP).

37. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.